

פרשת ויקרא תשפ"ה

מבאר תורתו של
מרח הגר"צ

רבי יונה הלוי

פארסט צ"ל

בעהמח"ס דברי יונה
וראש ישיבת ד'נייטרא

דברי יונה על פרשת ויקרא

דברי יונה על פרשת ויקרא

במים עצמה לא שייך בכיה ולכן נתנו לה מצוה שעל ידיה שוב מתקרבם להשי"ת ואנו בני ישראל עמו נתן לנו השי"ת תורתו הק' שעל ידיה אנו יכולים להתקרב אליו באמת ובתמים ולכן צריכים לנצל הזמן היקר שנשאר עוד בימים האחרונים של הזמן הנוכחי קודם שנוסעים כבר לבית ללמוד בהתמדה.

יצריכים לזכור עכשיו שיסעו הביתה בעיר הגדולה להזהר מאד בשמירת עינים שצריכים להשמר בזה בכל רגע וידוע המעשה מהרה"ק רבי שמחה בונם מווארקא צ"ל בן הרה"ק הרמ"מ מווארקא צ"ל שהיה בא"י והיה נזהר עד מאד בשמירת עינים עד שהלך ברחוב בעצימת עינים והיו מוליכים אותו שלא ישל בהליכתו ושם הוליך אותו הרה"צ מלעלוב צ"ל ושאל אותו אחד וכי עד כדי כך צריכים להזהר והשיב כתיב [משלי ג ז] אל תהי חכם בעיניך והיינו שלא יעשו חכמות בעיני ראיית העינים. ובין הזמנים שמסתובבים ביותר ברחובות צריכים להזהר מאד. והעצה לזה הוא להשתדל ביותר בלימוד התורה בהתמדה.

ושמעותי שהרה"ק מאוסטראווצא צ"ל היה פעם בעיר מרפא לרפואת גופו לעת זקנתו ופתאום באמצע הלילה עורר המשמשים שישכרו תיכף עגלה ויסעו משם חזרה לביתם וכל כמה שטענו אתו לא הועילו דבריהם והוכרחו ליסע. וכאשר התרחקו משם נתוודע להם שבחשכת והשקט ליל אשר כל קול דממה דקה נשמע למרחוק הגיע לאזני הרה"ק קול באשה שהרגיעה את ילדה לישן בקול זמר ומוזה נתפחד כ"כ עד שלא רצה להשאר שם אפילו להגע. ועכ"פ צריכים להזהר מאד הן בשמירת עינים בחוצות ובשווקים והן שלא ישלחו בחברותא רעה בשבתו באיזה ביהמ"ד או בפניה נדחה לעסוק בדברים בטלים או בדברים האסורים ח"ו שזה סכנה גדולה ברוחניות וחוץ מזה גורם רעה לבית מדרשינו שמתקבל הרושם שזהו דמות התלמידים פה ח"ו.

יצריכים להסתדר להתפלל בזמן קבוע ולא ח"ו לעבור זמן קר"ש ותפלה וכן יהיה לו זמן קבוע לעזור בבית לקראת היו"ט ויקבע לו זמן גם ללימוד התורה ורק באופן זה יוכל להנצל מכל מרעין בישין. ובאמת מי שמנצל הזמן לבטלה הרי זה בסכנה עצומה ברוחניות ולא יועיל לו מה שייכנס לאיזה התפעלות חיצוניות בעת אפיית המצות בערב פסח או בשאר מצוות כי היצה"ר תפסו תחת רשתו בעינים שלו וכבר מניח לו לקיים כל המצוות ויתכן שזה ימשך חצי זמן הבעל"ט או כל הזמן עד שיוכל להפטר מהטומאה שייכנס לתוכה במשך הבין הזמנים אם לא יהיה חכם ועיניו בראשו. כי מלחמת היצה"ר הוא מלחמה קשה מאד ואם אין משתדלים בזה אזי א"א להנצל ועיקר ההשתדלות הוא קביעות בלימוד התורה ובלא זה לא סגי. ובעו"ה אם עכשיו באותן הימים המועטים שנשאר עד לסוף הזמן יבטלו ח"ו גם פה מלימוד

וכל קרבן מנחתך במלח תמלח ולא תשבית מלח ברית וגו'

והנה במנחות [כ.]. פליגי תנאי [במדבר יח] ברית מלח עולם הוא שתהא ברית אמורה במלח דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר נאמר כאן ברית מלח עולם הוא ונאמר להלן ברית כהונת עולם כשם שאי אפשר לקרבנות בלא כהונה כך אי אפשר לקרבנות בלא מלח. וברש"י שם [ד"ה ברית] בין לרבי יהודה ובין לרבי שמעון ליכא מידי אלא משמעות דורשין ע"כ והיינו דלתרויהו צריכים כל הקרבנות מלח.

וביאור המחלוקת עפ"י מש"כ הגר"י ענגיל צ"ל [ציונים לתורה כלל מ] להסתפק בענין מליחת קרבנות אם עניינו להכשר קרבן ההצריכה התורה בקרבן הכשר זה שיהיה מלוח ובלתי הכשר זה א"א לו להיותו קרב או דילמא המלח הוא קרבן בעצמו וכך ענינו של קרבן המלח שיהיה קרב עם הקרבנות אבל בעצם הוא קרבן לעצמו. והנה הרמב"ם [פ"ה מאיסורי המזבח הי"א] וכן בספר החינוך כתבו דהמקריב בלא מלח לקי אלאו דלא תשבית מלח והיינו דלא חשוב לאו שאין בו מעשה דהקרבה הוי מעשה ולכאורה דין זה תלוי בספק הנ"ל דאי ענין המליחה רק להכשר קרבן או מובן דהוי לאו שיש בו מעשה כיון דהקריב הקרבן בלי המלח משא"כ אי המליחה הוי קרבן לעצמו הרי כשלא הקריב המלח נמצא שלא עשה המעשה ומדברי הרמב"ם דס"ל דלוקה משמע דהמלח הוי הכשר להקרבן ולא קרבן לעצמו.

אמנם יש לומר דאף אי הוי קרבן לעצמו עדיין נחשב ללאו שיש בו מעשה וכמו שמצינו בלאו דלא יראה פני ריקם דהוי לאו שיש בו מעשה כיון דזה בא יחד עם המעשה של ביאה לעזרה ועכשיו לא הביא וכן כאן כיון דזה בא יחד עם הקרבת הקרבן א"כ נחשב ללאו שיש בו מעשה וא"כ אף אי נאמר דהמלח הוי קרבן לעצמו ג"כ צ"ל דלוקה דנחשב כלאו שיש בו מעשה.

ולכאורה המחלוקה של ר"י ור"ש תלוי בזה דלר"י הוי קרבן בפני עצמו וליף מברית עולם ולר"ש יליף מבגדי כהונה דהוי ג"כ הכשר להקרבן דאי אפשר להקריב הקרבן רק בזמן שבגדיהם עליהם וכמו כן המלח הוי הכשר לקרבן אבל אינו קרבן לעצמו והבן.

והנה אמרו"ל והובא ברש"י פרשתן דלכן צוה הקב"ה להקריב מלח בקרבנות שהיו מים התחתונים בוכים שנתרחקו מהשי"ת ומטעם זה ג"כ צוה לעשות ניסוך המים בסוכות. ואכן מצינו אחר חורבן ביהמ"ק [תהלים קלז א] על נהרות בכל שם ישבנו גם בכינו וגו' שגם הנהרות היו בוכים שע"י חורבן ביהמ"ק לא יקריבו עוד המלח ע"ג הקרבנות שוב נתרחקו המים התחתונים ולכן בכו. ועכ"פ רואים מזה גודל החשק של כל הבריאה להיות קרוב להשי"ת וכשנתרחקו התחילו בוכים והכוונה על השר של מים דהלא

התורה הרי זה התחלה נוראה ליפול בפח היצה"ר במשך הבין הזמנים.

והנני לעורך ג"כ התלמידים שיהיה להם האחריות קודם נסעם לבית שיקחו אתם כל החפצים שלהם כי זה אחריות נורא להפקיר רכוש וההורים מתייגעים מאד להמציא הכל מה שצריכים וזה עולה להון תועפות ומה מאד כואב הלב לראות תלמידים שמולזלים בגיעת ההורים ומניחים בגדים וחפצים הפקר והגוים המנקים פה משליכים הכל לפח האשפה בליט ברירה. וידוע מה שאמר החפץ חיים זצ"ל שכל מה שעולה בממון זאת אומרת שעולה בנתח מהחיים כי להרויח ממון מפקירים זמן וזמן הוא חלק מהחיים.

וידוע שאצל הדברי חיים זצ"ל היו חסידים יושבים בבית מדרשו והיה נותן להם כדי מחייתם בכל ערש"ק ופעם התאוננו לפניו על שני דברים א' שמוטב אם היו מקבלים ביום ה' שאז בניקל יותר להכין על צרכי שבת והב' שיש להם עגמ"ג מהדוחק ואם היה מוסיף להם עוד פרוטה זה היה מיקל עליהם ביותר. והשיב להם שהתיישב בדבר ואח"כ אמר שעל משאלתם ליתן ביום ה' על זה מסכים אבל על שאלתם להוסיף להם פרוטה כדי למנוע העגמ"ג לא יוכל למלאות משאלתם כי בשמים חשוב מאד העגמ"ג והגיעה של ישראל הרבה יותר מכפי ערכה של פרוטה. ובודאי שעגמ"ג של ההורים על מה שאין מתחשבים עם יגיעתם הוא נורא מאד.

והנה יש הרבה ענינים בלימוד שאין מגיעים לזה כ"כ בהמשך הזמן ויכולים להקדיש לזה תקופת הבין הזמנים ויש לזכור שכל כמה שיהיה יותר מקושר לתורה הרי יתגבר בו יותר כח היהדות והתורה"ק ארוכה מארץ מדה וצריכים להשתדל להרכיש כל מה שביכולתו בהתורה"ק ועי"ז יתגבר אצלו הכח הקדושה. והנני לעורך שישתדלו עוד בזמנים אלו ללמוד בהתמדה ובוה יתקן מה שהיה חולשה קצת בימים האחרונים ושמעתי לבאר בשם צדיקים בפסוק [דברים יד א] בנים אתם לה' אלקיכם וגו' דרז"ל דרשו בקידוש החודש [ויקרא כג ב] אשר תקראו אותם אתם אפילו שוגגים אתם אפילו מזידיים שאם טעו כו"ד בקידוש החודש משתעבד הכל כפי הטעות של הכו"ד של מטה ולפי"ז אפ"ל גם בפסוק בנים אתם וגו' דהוי ג"כ אתם אפילו מזידיים דאף שהיו מזידין ח"ו עכ"ז בנים אתם לה' אלקיכם ויכולים לתקן כל מה שקלקלו בעו"ה והשי"ת יעזור שיצליחו בכל הענינים ברוחניות וגשמיות בסיעתא דשמיא בכל הענינים.

ענין התעודה שנותנים אצל דינער לנדיב, זה אינו בשביל עכשיו, לא נתנו לו את זה בשביל שיהיו או שיתלה את זה בביתו עכשיו, אלא בשביל הדורות העתידיים, וכמוספר שפעם אחד הקיסר המפורסם פראנץ יוזף, הגיע לעיר לעמבערג בתקופה שהגאון בעל הישועות יעקב זצ"ל שימש שם לאב"ד, וכמוכן שכל אנשי העיר התכוננו הרבה לבואו של הקיסר, ובכל חוצות העיר תלו תמונת גדולות של הקיסר הנערץ, וגם היהודים לא היה להם ברירה, ותלו בבית הכנסת של העיר תמונה גדולה של הקיסר לכבוד בואו, אבל יהודים הרי בכל זאת יהודים, ולא היו יכולים להסתכל בפרצופו של הקיסר התולה בבית הכנסת, לכן סבבו את התמונה פניו אל הקיר באופן שלא יראוה, כדי שעד שהקיסר יגיע לבית המדרש, בינתיים לא יראו את התמונה.

לרוע מזלם הגיע הקיסר לבית הכנסת בלא הודעה מוקדמת, וכל האנשים יצאו לקראתו לקבלו, ונכנסו עמו לבית הכנסת והתיישבו במקומות, אבל התמונה הגדולה של הקיסר שעל הקיר היה עדיין הפוך, עם הפנים כלפי הקיר, והרב יושב כך ומסתכל, והבחין בתמונה שעדיין מסובבת, והבין גדל הסכנה שבדבר, מיד ציוה הרב על השמש שיראה להקיסר שהנה זה התמונה של הקיסר, והתחיל להסביר לו מה היה כאן, ואמר אדוני המלך, זה היא התמונה ממך שתולה כאן בבית הכנסת כל הזמן, כדי שתהיה לנגד עינינו תמיד, אבל זה דוקא כשאיך כאן, אבל עכשיו הרי הקיסר בעצמו כאן, ובשביל מה צריכים עוד תמונה, ולכן סובבו את זה לקיר, כי זכינו שאתה נמצא אתנו, והנוכחות שלך מדבר מעצמו, לעינינו שאינו שהנדיב עדיין נוכח כאן, הוא נמצא אתנו, אין צריך כעת תמונה, אלא הוא קיבל את התעודה, כדי שיהיה את זה לבנים ובני בנים שכולם ימשיכו בדרכו.

בפרשת השבוע אדם כי יקריב מכם קרבן לה'.

איתא במדרש (ויק"ר פ"ב ס"א) זש"ה (ירמיה לא יט) הבן יקר לי אפרים. עשרה דברים נקרא יקרים ואלו הן, התורה והנבואה והתבונה והדעת והסכלות וגו', ומביא ראיות מפסוקים לכל הנ"ל, ועל הסכלות מביא דכתיב (קהלת י א) יקר מחכמה ומכבוד סכלות מעט. וצ"ב השייכות לכל הנ"ל עם פסוקי דין אדם כי יקריב וגו'.

ונקדים מש"כ המגיד מדובנא זצ"ל באוהל יעקב בפרשתו על מדרש הנ"ל, שאחד מן עשרה דברים שנקראו יקרים הוא הסכלות, ולכאורה בהשקפה ראשונה כמו זר נחשב, האיך יתכן לומר על הסכלות כי הוא מן הדברים היקרים שנבראו בעולם, וכתב לבאר בהקדם מאמר המלך ע"ה (משלי א כב) עד מתי פתיים תאהבו פתי. שלא אמר למה או מדוע פתיים תאהבו פתי, רק אמר עד מתי, אשר מכותלי שאלתו משמע שבאמת ראוי לאהוב הפתיות, רק שאל ואמר עד מתי, כי ראוי עכ"פ להגביל זמנו עד כמה, והדבר פלאי, כי באמת אין ראוי לאהוב הפתיות מכל וכל.

ומפרש דהנה כל דבר שהקב"ה ברא בעולמו יש לו איזה תכלית ומטרה, ולכאורה יש להתבונן, כשאדם נולד יש בלבו הרגשים שונים, הלב הוא משכן הרגש, ויש בו הרגשים כמו תאוה שמחה ועצבות, וגם תינוק קטן יש לו את זה, כל ההרגשים האלו נמצאים אצלו, אלא מאי, אין לו עדיין השכל להבין את ההרגשים, לתרגם את ההרגש לאיזה תכלית שצריך את זה, הוא אינו מבין מתי צריך להיות בשמחה, ומתי צריך להוציא אל הפועל את ההרגשים האחרים, אבל למעשה יש בלבו כל ההרגשים, ולכאורה צריך להבין מדוע עשה הקב"ה ככה, מדוע צריך האדם את ההרגשים האלו בעודו קטן, מדוע הוא נולד מיד עם הרגשים, כשעדיין אין לו שכל מה לעשות עמו, מה התועלת בזה שהתינוק כשלוקחים ממנו איזה משחק, ירגיש כעס ונקמה כמי שחרב עליו עולמו, ומה התועלת שיהיה לתינוק תאוה לאיזה ממתק שישחית את שניו, הלא לכאורה היה עדיף שההרגש יתפתח עם השכל, וילד מבוגר שמתחיל כבר להבין, יתחיל גם להרגיש רגש של אהבה ושנאה וכדומה, אבל ילד קטן שאינו מבין מה טוב ומה רע, גם לא ירגיש.

ותירץ שהקב"ה ברא את האדם באופן כזה שמקבלים את ההרגשים מעוד קטן, ואי אפשר לחכות עם זה, הקב"ה לא היה יכול לחכות עם ההרגש עד שיהיה לילד שכל, ופתאום יאמרו לו, הנה עכשיו תרגיש התלהבות ועכשיו אהבה וכדומה, האדם צריך להתרגל להרגשים מגיל קטן מאד, אם היה הילד גדל עד גיל י"ג בלי הרגשים, כבר היה מתרגל להיות כמו אבן, כי איברים שאין משומשים נעשים במשך הזמן מקולקלים, ואם לא היה הילד משתמש ברגש עד שהגיע לשכלו, לא היה יכול להשתמש בהם גם אחר כך, לכן הכניס הקב"ה את כל ההרגשים בתינוק, אבל מה, התינוק אינו יודע מה לעשות עם ההרגש, ולכן הוא משתמש בהם כפתי כמו לשמחה ולהוללות, אבל במשך הזמן כשישכלו יגדל, יבין טוב יותר מה לעשות עם זה, כי ההרגש תמיד עמו גם כשהוא עדיין פתי, אבל הוא צריך להשתנות כשהוא מגיע לשכל, וזהו שמתולונן הפסוק, עד מתי פתיים תאהבו פתי, והוא אומר בדוקא עד מתי, כי הגיע הזמן שצריך להפסיק לאהוב את הטפשות, אבל בגיל צעיר זה טוב, כי הקב"ה עשה בדוקא שיהיה לתינוק הרגשים וישתמש בהם כפתי, אבל עד מתי תאהבו פתי, הלא הגיע הזמן שתשתמשו עם ההרגשים לטוב ולא כפתי, וז"ש יקר מחכמה ומכבוד סכלות מעט, והמדרש לומר מזה שהסכלות היא גם כן יקר, ולפי הנ"ל אתי שפיר, כי עצם זה שיש סכלות, שילד קטן עדיין סכל ואינו מפתח זה טוב ויקר, אבל במשך הזמן כשתגדלו יותר, תדעו להשתמש עם ההרגש לטובה, כל ההרגשים האלו תשתמשו בהם למה שצריך להשתמש בהם ולא בסכלות, עכ"ד.

וזהו שאמר הכתוב כאן, אדם כי יקריב מכם קרבן לה', אבל כל זה בזמן שביית המקדש היה קיים, אבל היום שאין לנו בית המקדש, ואין אנו יכולים להביא קרבן לה', אמרו חז"ל (מנחות ק): כל העוסק בתורת עולה כאלו הקריב עולה, וכל העוסק בתורת כל הקרבנות כאלו הקריב כל הקרבנות.

ויש לפרש הכוונה בזה, העוסק בתורת הקרבנות, היינו שלומדים לקח מתורת הקרבנות, ומבינים שהקרבן הזה שמצוים אנו להביא, באמת צריך להביא עכשיו קרבן משל עצמו, וזהו אדם כי יקריב מכם קרבן, שיקריב איזה דבר מפנימיות נפשו שיתנהג בקדושה, כשהוא עוצר את עצמו ממדה מגונה כמו מעעם, ומתכוון בזה לשם ה', כי הוא יודע שאסור להיות כבעע, והוא יודע מה שאמרו חז"ל (נדרים כא): כל הכועס כל מיני גהנום שולטים בו וכדומה, זהו ממש הקרבת קרבן לה', קרבן משל עצמו, וכן כשיש לו תאוה ואהבה לדבר אסור, והוא עוצר את עצמו ממנו, כי הקב"ה אמר שאסור לעשות כן, אזי הקריב בזה קרבן, וזהו קרבן מכם, שהקריב קרבן משל עצמו.

נמצא שמה שיש לנו דרך להביא קרבן לה' בזמננו, הוא רק על ידי שיש לנו מדות מוגנות שהם בבחינת סכלות וטפשות, שהרי כשיפתח האדם את עיניו יאמר איך תאהב דבר כזה, הלא הייתי בער ולא אדע, ואנו מתגברים עליהם, וזהו הויקר של הסכלות, כי על ידם אפשר להקריב מעצמו קרבן לה', לכן מונה המדרש מהעשרה דברים היקרים, שבעצם הסכלות היא אחת מהם, כי

הסכלות הזו עושה לאדם רצון לדבר שאין צריך, וזה גורם שכשהשכל מגיע והוא מתגבר, יכול הוא להקריב קרבן לה.

דברי יונה באידיש פרשת ויקרא

אדם כי יקריב מכם קרבן לה'. איז ידוע פון ספה"ק אז דער תכלית פון א קרבן איז געווען אז דער מענטש אליין זאל זיך דערנענטערן צום אייבערשטן, און דאס איז פשוט אדם כי יקריב 'מכם'. ווען א מענטש האט געדארפט צו ברענגען א קרבן, איז מען דען סתם געקומען אין בית המקדש אריין אזוי ווי מען גייט אין מקוה און ער צאלט מקוה געלט און שוין, ער ברענגט א קרבן און געגאנגען, ער האט געברענגט א קרבן און מען האט אים געפרעגט וואספארא קרבן האסטו געברענגט, א חטאת איז דאך אן אנדערער מין קרבן ווי א שלמים, א חטאת! אוי געוואלד! האסט עובר געווען א איסור כרת בשוגג, ווי קומט דאס עפעס אז אזא מין זאל זיך טרעפן, און דערנאך ביז ווען ער איז געקומען צום כהן וואס האט מקריב געווען דעם קרבן איז אים שוין באלד די נשמה ארויסגעגאנגען, ער איז געוואוינען געווארן וואס ער האט דא אפגעטאן, עס איז געווען דארט אזוינע הייליגע אידן וואס זיי ציטערן פאר א נידנוד, וואס פאר זיי האט מען נישט געדארפט קיין דרבנים, אין שבות במקדש, כהנים זרזיון הם, מען האט גארנישט געדארפט גוזר זיין, אזוינע אפגעהיטענע אידן, און דא קומט א מענטש אזוי פארגרעבט, וואס דער אייבערשטער האט אלדינג געגעבן איש תחת גפנו ותחת תאינתו, און ער האט עובר געווען בשוגג א איסור כרת, עס איז נישט גלאט געווען סתם אזוי מען קומט אין ביהמ"ק און מען ברענגט א קרבן.

און אפשר גאר ניין, מיט ביזנעס ערלעדיגט מען זיך דאס אויך, מען גייט אהין און מען גיט דארטן די פאר דאלער וואס עס קאסט און מען קויפט דעם קרבן, א אשם אויף א ספק עבירה האט גאר מער געקאסט ווי א חטאת, זאגט דער רבינו יונה (ריש ברכות) ווייל אויף א ספק עבירה דארף מען מער תשובה טאן ווי אויף א אוודאי עבירה. און ערלעדיגט און שוין, און ער איז אהיים געגאנגען און ער האט געטאן די זעלבע זאך, און דאס נעקסטע מאל ווען ער וועט ארויפקומען וועט ער ווייטער ברענגען א קרבן חטאת, עס קען אזוי אויך זיין, דאס ווענדט זיך וויאזוי דער מענטש וועט צוגיין, וועט דער מענטש גיין מיט ערליכקייט מיט הרהורי תשובה, וועט מען אים מזמין זיין אזא כהן וואס וועט אים אויפהייבן און ער וועט אים העלפן זיך ארויסקאפן פון די קליפה פון די השחתה וואס ער איז אריינגעפאלן, וועט ער אבער גיין מיט חיצוניות, איז אזוי ווי ביז יעצט איז געווען חיצוניות וועט ער ווייטער אנטרעפען, כשם שבא לראות כך בא ליראות. אזוי ווי ער איז געגאנגען אזוי וועט ער צוריקומען, עס וועט גארנישט זיין, ער וועט קענען פארציילן אינדערהיים אז ער איז געווען אין ביהמ"ק און ער האט עולה רגל געווען און ער וועט זיין דער זעלבער פראסטאק ווי ביז יעצט.

ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם (דברים כו ג). די תורה וויל דא זאגן, אז צו וואספארא כהן דו קומסט, דאס ווענדט זיך אין דיר, וועסטו ווערט זיין, וועסטו ראוי זיין צו דעם, וועט זיין דער כהן אזא כהן וואס ער האט בכח ד'ך אויפצוהייבן און אויף דיר משפיע צו זיין, דו וועסט קומען צו דעם כהן אשר יהיה בימים ההם, וואס ער וועט זיין אין דינע טעג, וויאזוי די פירסט זיך אויף אין דינע טעג ווענדט זיך עס צו וועלכן כהן דו זאלסט דערגרייכן.

רבתי היהודי הזה הוא ובני ביתו כשהם נתנו אז צדקה בהתחלה, כשהתחילו לבנות את הת"ת, זה הלך מאד קשה, בעולם הזה דברים טובים הולכים קשה ולאט, אבל הוא בודאי לא ידע איזה דבר טוב הוא עשה בזה, וגם אנו לא ידענו, נזכרתי איך ישבנו אז ודיברנו, והיה מונח שם על השולחן סליחות שהיה כתוב בו פיוט שאומרים באחד מן הסליחות, שמדבר על זה מה יש לו להאדם מכל החיים, מה הוא לוקח עמו מכל זה, שבעצם זה מבוואר במשנה (אבות פ"ו מ"ט) שאין מלוין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומעשים טובים בלבד. אלא שהפיוט הכניס זאת בחרוזים יפים מאד, אני זוכר איך שראה את זה, ואמר הלא הדברים האלו שזכרתי את הלב, איך אפשר בכלל להדפיסו.

מסופר על בנו של הרה"ק ר' איציקל מווארקא זצ"ל שהיה אחד מגדולי הצדיקים בפולין, היה לו בן שקראו לו רבי מענדל'ה, שאחר פטירתו של אביו הוא היה חסיד קאצק, ונסע כסדר לרבו לקאצק, פעם שאלו הרה"ק מקאצק זצ"ל, האם ראית את אביך בשמים, אמר לו לא, אמר לו הרבי, גם אני לא ראיתי אותו, כי חיפשתי אותו בכל ההיכלות למעלה ולא ראיתי, עד אשר הגעתי להיכל אחד, ואמרו לי שם נמצא רבי יצחק, נכנסתי להיכל הזה וראיתי אותו והנה הוא עומד על יד הנהר, נהר גדול מאד מלא מים, שאלתי אותו מה אתה עושה כאן, אמר לי הנהר הזה אינו של מים בעלמא, זה נהר של דמעות של יהודים, כשהיהודים מורידים דמעות, הדמעות נשמרות כאן בנהר זה, ותמיד המים עולים יותר, לכן איני יכול ללכת מכאן, עד שהקב"ה יאמר לצרות ישראל די, ולכן אני עומד ליד הנהר.

מורי ורבתי, הרי אנו דור שחינו וראינו כל כך הרבה דמעות שזולגו מעיני יהודים, ותמיד הים הזה של הדמעות גדל והולך, ולמעלה בשמים אלו דמעות שקולים ומדודים, ועליהם אמרו (ברכות לב): שערי דמעה לא ננעלו, גם אם כל השערים ננעלו מיום שחרב בית המקדש, מכל מקום שערי דמעות לא ננעלו, ובכן שזכינו להקים עולמות של תורה שלומדים בו הבל פיהם של תינוקות של בית רבן שאין בהם חטא, הרי זה הדבר הכי גדול וטוב שיכול להיות בעולם.

דרשת הכנה לימי הפסח ממרן זצ"ל

החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה (שמות יב. ב). לכאורה דארף מען פארשטיין ער פאנגט אן מיט א לשון נוכח החודש 'הזה' לכם, און ער ענדיגט מיט א לשון נסתר ראשון 'הוא' לכם.

דער דובנער מוגיד (אוהל יעקב פ' בא) זאגט א משל, אמאל זענען צוויי מענטשן געגאנגען צוזאמען נאך געלט, איינער איז געווען א שוואכער קראנקער מענטש מיט כל מיני חסרונות, דער אנדערער איז געווען א גבור געזונט און שטארק מיט אלע מעלות און דערצו א לץ א גוט לוסטיגער מענטש אויכעט, מען איז געגאנגען צוזאמען נאך געלט און דער גבור האט אלץ חוזק געמאכט פונעם שוואכער. דער שוואכער איז אבער געווען א בעל בטחון האט ער זיך אנגערופן צו אים, דו מיינסט אז ווייל דו ביזט אזוי שטארק ביזטו גליקליכער, עס ווענדט זיך אלעס אין הימל, דער אייבערשטער קען מאכן אז דאס וואס איך בין אזוי קראנק און שוואך דאס איז מיין ישועה, און דאס וואס דו ביזט אזוי שטארק איז פארקערט, האט ער אים אויסגעלאכט ווי קען דאס זיין. זענען זיי אריינגעקומען אין א מדינה אריין, איז דארט פונקט געשען אז דער גרעסטער גבור מגבורי המלך איז דעמאלס געשטארבן, האט מען געזוכט א צווייטער גבור איבערצונעמען, האט זיך א געוויסער מענטש געמאלדן אז ער איז ראוי איבערצונעמען, וואס איז די סימן, מען זאל אויפזוכן א שטארקער מענטש און מיט איין פינגער וועט ער אים געבן א קנאק און שוין דער-הרגענען, דאס וועט זיין די סימן פון זיין שטארקייט.

אויך האט זיך דעמאלטס געטראפן אז דער גרעסטער דאקטער איז דעמאלטס געשטארבן, האט זיך געמאלדן א צווייטער אז ער איז א גרויסער דאקטער, וואספארא סימן וועט ער געבן, מען זאל ברענגן גאר א קראנקן מענטש און ער וועט אים אויסהיילן ער זאל זיין כאחד האדם. איז מען געגאנגען זוכן זייער א שטארקער מענטש און זייער א קראנקן מענטש, האט מען געטראפן די צוויי פארשווינען אין וועג, האט מען זיי באלד געברענגט צום מלך, און דער גבור האט אים טאקע געגעבן א קנאק און ער איז שוין טויט געווארן, און דער דאקטאר האט פארן שוואכער געגעבן א רפואה און ער איז באלד געזונט געווארן, איז טאקע אזוי געווען, אז זיין שטארקייט איז געווען דער גורם פון זיין ירידה, און זיין שוואכקייט איז געווען דער גורם פון זיין עליה ער זאל געזונט ווערן. א מענטש מיינט ער טוט ער מאכט און דאס איז עס, דארף א מענטש צו וויסן, מען זאל נישט מיינען אז דאס וואס דער מענטש טוט דאס איז אלעס געטון, דאס טוט זיך דאך פון הימל, וואס ער מיינט עס איז גוט פאר אים שטעלט זיך צומאל אויס פארקערט, דער באשעפער טוט אלעס.

דאס קען זיין פשט אין פסוק החודש הזה לכם ראש חדשים, דער חודש איז דער ראש חדשים, דאס איז דער חודש וואס די אידן דאס בית דין טוט מקדש זיין, אבער זאלסט וויסן אז נישט דו מאכסט עס, ראשון 'הוא' לכם, דאס איז דאך א כח הנסתר, דער אייבערשטער טוט אלעס, דאס דארף דער מענטש צו וויסן און צו גלייבן.

א מענטש ווערט דאך נתפעל פון דעם וואס ער זעט, עס דאכט זיך אים אז ווען ער וועט זיין א טויגליכער מענטש און ער וועט טוהן די און די זאך דעמאלטס וועט עס געטוהן ווערן און אז נישט איז אים אין אני לי מי לי, ווער וועט עס טון. בעצם איז די זאך א גרויסע גרייז, טוהן טוהט זיך אלדינג פון הימל, אלע גשמיותדיגע זאכן טוען זיך פון הימל, נאר וואס דען, דער אייבערשטער האט געגעבן אזא מעגליכקייט פארן מענטש אז מען טוהט עפעס בידי א קליינע זאך און דורכדעם ווערט דאס געטוהן, פאקטיש איז עס אז פון הימל וויל מען אזוי, און אז פון הימל וואלט מען נישט מסכים געווען וואלט גארנישט געווען, אסאך מאל ווערט מען אבער פארנארט, א ביזנעס מאן פארגעסט אז זיין ביזנעס גייט נאר מיט הצלחה פון באשעפער, און ממילא ווייל ער פארגעסט פון דעם קען ער אמאל טוהן אן ענין פון אונאה און גניבה וגזילה וכדו.

אלמלי ער זאל זיין שטארק אין אמונה און בטחון ווייסט ער דאך אז כל מזונותיו של אדם איז דאך קצובים לו (ביצה טז), קען ער דען דורך גולין עפעס צוגעבענען, קען ער דען אומווארפן דעם בודזשעט פונעם רבויש'ע וואס מען האט אים צוגעשטעלט אויפן יאר אזויפיל און אזויפיל, אז ער

גנבעט צו נאך א הונדערט טאלער האט ער סך הכל דאס וואס דער אייבערשטער האט אים צוגעשטעלט אינעם בודזשעט, און ער מיינט אז ער האט נאך הונדערט טאלער צו, אין דעם ליגט נישט קיין שכל עפעס, דער כביכול האט דאס דען נישט געוואוסט? און ווידער איך זאל זאגן אז מען האט אים קוצב געווען אז אזויפיל געלט וועסטו האבן כשר, דאס האט מען פון הימל מסכים געווען, און די רעשט הונדערט דאלאר דארפסטו שוין אליין צו גנבענען, אזא בודזשעט מאכט מען דאך נישט פון הימל.

בבלל דארף מען דעם גאנצן חשבון צו פארשטיין, די גמרא זאגט (שם) כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה עד יום הכפורים חוץ מהוצאות שבתות והוצאת י"ט והוצאת בניו לתלמוד תורה שאם פחת פוחתין לו ואם הוסיף מוסיפין לו. פרעגט רבי חיים קאסובער זצ"ל, די הוצאות שבתים וימים טובים זענען דאך נישט אין דעם קצבה, ממילא קומט דאך אויס אז דער בוטשער און דער בעקעריי וכדו זיי האבן נישט קיין קצבה, ווייל אויף שבת האט מען דאך קויפן וויפיל מען וויל כל המוסף מוסיפין לו, נו, אז ער וועט קויפן מער אויף שבת וועט דאך דער בוטשער אדער די בעקעריי פארדינען מער, און אויב אזוי וועט ער דאך אויסגעבן מער, וועט דאך דער אנדערער פארדינען מער, קומט דאך אויס אז עס איז דא טויזנטער מענטשן וואס האבן נישט קיין קצבה, איז וואו ליגט דער חשבון.

נאר וואס דען זאגט ער דער בעקעריי און דער בוטשער זיי האבן אויך זייער קצבה, פאר יעדן מענטש איז באשטימט וויפיל עס קומט אים פון הימל, נאר וואס דען, עס קען קומען דירעקט צו אים, אז דער יוד איז אן ערליכער וועט ער קויפן אויף שבת און אויף יום טוב וואס מען דארף, ער וועט מכבד זיין דעם שבת און יו"ט, טאמער איז ער אבער נישט דער ערליכער וכדו, וועט ער אויף שבת און יו"ט גאנץ קנאפ אויסגעבן, עס איז דאך א שאד אויף דעם צו געבן עס איז דא וויכטיגערע זאכן וכדו, דעמאלטס גייט דאס געלט צום דראג סטאר מען דארף האבן א מעדיצין, און פון דראג סטאר גייט עס ווייטער ביז עס קומט סוף כל סוף אן צו דעם אנדערן, דער חשבון בלייבט אבער א חשבון. ווען ער גנבעט הונדערט דאלער, האט ער געגנבעט זיין אייגענע געלט, ווייל מער וויפיל עס קומט אים דעם קצבה האט ער נישט גרעסער געמאכט, עס וואלט סייזוי אנגעקומען צו אים, אין די עשרת הדברות שטייט לא תגנוב, לא קען מען שרייבן מיט א ו"ו, לו צו אים, און מען קען שרייבן מיט א אל"ף, לא נין, אבער ווען מען ליינט עס קען מען עס שטייטן וויאזוי מען וויל, זאגט ער 'לא תגנוב, זאלסט נישט גנבענען, ווייל דער אמת איז 'לו תגנוב, גנבעסט דיין אייגנס, נעמסט נישט יענעם געלט צו, נאר מען וועט נאך פאר די גניבה און גילה צוגעבן אן עונש, אבער ביסט נישט צוגעקומען צו עפעס אן הצלחה מיט וואס דו האסט געטון.

אביסל איז אין אידישקייט זאכן אויך אזוי, עס קען נישט זיין אז ווען מען פלאגט זיך נישט מען געט זיך נישט אכטונג און דערנאך וויל מען נאך זיין א וואוילער און אן ערליכער און נישט האבן קיין נסיונות, עס איז נישט אזוי, דאס פארלאנגט אביסל יגיעה, אזוי ווי די גמ' (מגילה ו:): זאגט אים יאמר לך אדם לא יגעתי ומצאתי אל תאמין, זאלסטו נישט גלייבן, נאר יגעתי ומצאתי תאמין. אויך דארף מען וויסן, ס'איז נאך אפאר טאג דער זמן, וויפיל איין טאג איין ערליכער טאג פון חשבון הנפש וואס מען געט זיך א טראכט, און אפשר טאקע באותו מקום ובאותו זמן, מען האט דאך פארט עפעס פארברענגט אביסל צייט וואס מען וואלט זיי אויך געקענט מקריב זיין פאר תורה, צו מען האט גערעדט וואס מען דארף נישט צו רעדן, צו מען האט געטון אזאך וואס מען דארף נישט צו טון, איז יעצט באותו מקום באותו זמן, עס איז יעצט דער לעצטער שבת פונעם זמן, דאס דארף מען אויסצונוצן גאר אויף אן אנדערען אופן, איינער קען זיך טראכטן, ס'איז דאך דעם לעצטן שבת, מען וועט מיר גארנישט טוהן, יעדע זאך קען מען קוקן ווי א איד, און מען קען דאס קוקן ווי א פראסטער מענטש וואס ער האט נישט קיין עול מלכות שמים, ובפרט אז עס קומט שבת פרשת החודש דארף עס זיין ווי דער מדרש (ויק"ר פכ"ט ס"ו) דרש'נט אויף פסוק (תהלים פא ד) תקעו בחודש שופר, תחדשו מעשיכם שפרו מעשיכם. ס'איז עפעס א נייע זאך מען דארף פון פריש אנפאנגען, מען דארף זיך צוגרייטן דאך צום פסח, אין דעם ווענדט זיך וויאזוי מען וועט אריינגיין צו די ימים טובים צו די זמנים וואס קומען, און אז מען עפענט אויף די אויערן אויף דעם דעמאלטס וועט דער אייבערשטער העלפן.

לְעִילֵינוּ נִשְׁמַת מוה"ר טוֹבֵי' אַבִּיגְדוּר בֶּן ר' אַבְרָהָם צַבִי ז"ל
נִלְבַּ"ע מ"ג שְׁבַט תשפ"ה
ת.צ.צ.ב.ת.

י"ל ע"י מערכת אוצר יונה - 1254-509 (438)

צ באקומען די גליון, טיקט אימלע צו divrelyona@gmail.com